

„Lassu bár, de biztos hajós/Bedő Albert, – erdőkirály...”

Ha feltesszük a kérdést egykori vagy mai (felnőtt) korú evezősöknek: Ki volt Bedő Albert? – mindenki azonnal rávágja, mint az egyszerűen: a Magyar Evezős Szövetség első elnöke. Aki kicsit jobban elmélyedt sportágunk történetében, az azt is tudja, hogy a Nemzeti Hajós Egylet elnöke is volt, szinte ugyanazokban az években. Ám ha folytatjuk a „leckéztetést” a „Jó, de ki volt ő mint magánember, mi volt a szakmája?” kérdéssel – akkor már csak nagyra nyílt szemek, felhúzott szemöldökök, esetleg vállrándítás lesz a válasz. Az evezősök nem tudják ki volt Bedő Albert! De ez nem az ő hibájuk. Nincs egyetlen evezéstörténeti szakkönyv sem, amely bármi egyebet írna róla, mint – szárazon, röviden – azt a két elnöki pozíciót, amit fent idéztem.

Ha idén 120. évfordulóját ünnepeljük a MESZ megalakulásának, akkor tanuljuk meg, ki volt első vezetője! Bedő Albert a magyar erdészet egyik legnagyobb alakja, napjainkban is az erdészek példaképe. Életútjáról, szakmai nagyságáról több tanulmány, kiadvány született.

1839. december 31-én született Székelyföldön, Sepsikőröspatakon, unitárius lelkész első gyermekeként. Sepsikálnokon (elemi), Székelykeresztúron és Kolozsváron (gimnázium) végzett iskolaévek, majd jogi és teológiai tanulmányok után a Selmecebányai M. kir. Bányászati és Erdészeti Akadémia ösztöndíjas hallgatója volt 1860 és 1864 között. 1866-ban tette le az államvizsgát s kapta meg az erdőmérnöki oklevelét. Az ugyanebben az évben alapított Országos Erdészeti Egyesület első titkárává választották (24 évesen!), majd 1880-ban (41 évesen) alelnöke lett ennek a szervezetnek. Az 1862-ben alapított, tavaly 150 éves Erdészeti Lapoknak előbb szakírója, 1871-től szerkesztője volt, egészen 1899-ig!

Mindezek mellett 1868-ban kezdte meg állami erdészeti szolgálatát a Pénzügy-, majd a Földművelésügyi minisztériumban. A szakmai, hivatali ranglétrán való emelkedése (állami erdőügyek főelőadója, országos főerdőmester, miniszteri tanácsos, államtitkár) mögött korszakalkotó, kemény, átfogó szakmai munka állt. Részt vett az európai színvonalú új erdőtörvény előkészítésében (1879–1880); tanulmányai jelentek meg a magyarországi erdészeti közigazgatás témakörében (1880, 1882). Szakmai-tudományos munkájának csúcspontját jelentette az MTA levelező tagjává történt megválasztása (1880). *A magyar állam erdősegeinek gazdasági és kereskedelmi leírása* c., 1885-ben megjelent háromkötetes műve a községhatárokig lehatoló részletességgel dolgozta fel – jelenítette meg térképen – az akkori Magyarország erdőleltárát.

A kimagasló szakember egyben sokoldalú közéleti ember is volt. Az erdészeti szakmai szervezetekben vállalt szerepén túl tagja volt a Magyar Ornitológiai Társaságnak, az osztrák és a horvát Birodalmi Erdészeti Egyesületnek, az Országos Magyar Vadászati Védegylet igazgatóságának, a Magyar Farkasok és Faiparosok Országos Egyesületének, a Székely Egyesületnek, gondnoka volt a budapesti unitárius egyházközségnek.

Családi iratok, dokumentumok hiányában nem tudjuk megmondani, hogy életének mely szakaszában, hol és mikor ismerkedett meg az evezéssel. Amikor 1889-ben megjelenik neve a Nemzeti Hajós Egylet tagjainak sorában, akkor már 50 éves! 1891-ben az egylet elnökévé választották. Ennek magyarozatát, előzményeit még az egylet évi jelentése sem tartalmazza. A tényleges sportolására vonatkozó adatokat ugyanakkor igen. Néhány vízreszállással évente mindössze 100–200 km-t evezett, mindig csapatban. A precíz kimutatásokból még azt is tudjuk, hogy legtöbbször a Gardedam vagy Tündér nevet viselő palánkos, belvillás négyes hajókban. Csapatosságának, az evezésen kívül a klubéletben való aktív részvételének kedves emléke „*A kuruczlesi estély emlékére*” című vers, melyből mottóul fent idéztem. 1890. július 15-én a Nemzeti Hajós Egylet vagy 15 evezőse egy társuk meghívására Kuruczlesen vendégeskedett, mulatott, az ismeretlen sporttárs szerzeménye nyomdailag sokszorosított kiadásban a Nemzeti Hajós Egylet dokumentumai között őrződött meg. Egyetlenegy

fényképfelvételt sem ismerünk, melyen Bedő Albert evezés közben, vagy evezősök körében lenne látható.

Megismerve Bedő Albertnek az erdészet terén végzett szervező tevékenységét, az megmagyarázza, hogyan lehetett kiemelkedő szerepe a Magyar Evezős Szövetség létrehozásában. 1866-os, majd 1883-as előzmények után Bedő Albertnek, a Nemzeti Hajós Egylet elnökének és Fülepp Kálmán igazgatónak 1891 júliusában a klubokhoz intézett felhívására a magyar evezősök elindultak az országos szövetség megalapításának útján. Több előkészítő értekezlet után 1893. március 12-én 11 klub részvételével megtartotta alakuló közgyűlését a Magyar Evezős Egyletek Országos Szövetsége (MEEOSZ). Elnökévé Bedő Albertet választották.

Már életében tisztelet övezte: díszpolgára volt Selmecbányának, Bélabányának és Ungvárnak; 1916-ban tiszteletbeli elnöke lett az Országos Erdészeti Egyesületnek; tiszteletbeli díszdoktora a Kolozsvári Egyetemnek. Megbecsülését az elnyert kitüntetései – másod osztályú Vaskorona rend, osztrák császári Lipót-rend, francia Becsület-rend, japán császári Felkelő Nap Rend III. osztálya, belga királyi Lipót-rend középkeresztje – bizonyítják.

1893-ban néhány nap különbséggel egy másik említésre méltó eseménye is történt életének, amelyben ráadásul az erdészek és az evezősök közös szerepet játszottak. Állami szolgálatának 25 éves jubileuma tiszteletére március 4-én nagyszabású ünnepélyt rendeztek, melynek részletes beszámolóját az Erdészeti Lapok 32. évf. 3. füzeté 215–241. oldalain olvashatjuk. A krónikás a 229. oldalon adja tudunkra, hogy a Nemzeti Hajós Egylet küldöttsége, élén Szohner Lajossal, a meleg köszöntőszavak mellett egy díszes albummal ajándékozta meg. Az album részletes leírása a 238–240. oldalakon felbecsülhetetlen értékű.

Jubileumáról és annak megünnepléséről az országos napilapok is hírt adtak! A Budapesti Hírlap március 5-diki számának olvasói a „Bedő Albert jubileuma” című írásban értesülhettek az eseményről, annak főbb mozzanatairól. A Vasárnapi Újság olvasói Arató Gyula tollából „Kálnoki Bedő Albert” címmel nemcsak tevékenységével, érdemeivel, életútjával ismerkedhettek meg, hanem Pollák Zsigmond metszete segítségével a magas homlokú, határozott tekintetű, nyugodt arcvonású, a kor divatjának megfelelő bajuszos-szakállas portréjával is.

Mint az evezős szövetség elnöke mindenek előtt a közös érdekek előmozdítása mellett érvelt; a szövetség feladatának, sőt kötelességének a magyar evezős sport lendületbe hozását, elszigeteltségének felszámolását, felvirágoztatását jelölte meg. „El kell érnünk azt a magaslatot evezőssportunkban, amelyre dunamenti helyzetünk kötelez ...” – tűzte ki a célt. Bizonyosan nagy szerepe volt abban, hogy Magyarország 1896-ban a millenniumi ünnepségek keretében megrendezte az első nemzetközi versenyt.

Fia, Bedő Béla (szül. 1874) 1890-ben kezdett evezni ugyancsak a Nemzeti Hajós Egylet színeiben, neve 1894-ben bukkan fel a tagok névsorában, addig csak „növendék”; foglalkozásaként „joghallgató”. Egy évvel később már országos sikereket ért el, megnyerte a junior egypárevezős versenyszámot a budapesti és a bécsi nagyregattán is. A korabeli sportsajtó is kiemelt helyen mutatta be a nagyreményű fiatalembert: a Sport Világ Albuma 1895/1896 évi kötete a 24. oldalán az ifjú evezős mértéktartóan büszke tartásban néz szembe az olvasóval. Az egyleti jelentések működési kimutatásai alátámasztják, hogy intenzív edzésekkel készült: 1895-ben 107 alkalommal összesen 646 km-t; 1896-ban 83 alkalommal 540 km-t evezett, ami az akkori átlagot jóval túlszárnyalta.

Az 1897. év gyökeres fordulatot hozott mind az apa, mind fia sportéletében. 1897. március 28-án az MEEOSZ évi rendes közgyűlésén és április 7-én a Nemzeti Hajós Egylet közgyűlésén is Bedő Albertet még újraválasztották elnöknek,¹ ám az év végén – sokoldalú

---

¹ Sport Világ 1897. április 11., 9.

elfoglaltságaira hivatkozva – mindkét tisztéről lemondott, sőt a következő évtől kezdve az egyesület tagnévsorából is eltűnt mindkettejük neve.

1918. október 20-án bekövetkezett halála után az egyházi gyászszertartáson az OEE nevében Csík Imre nyugalmazott miniszteri tanácsos búcsúztatta.² Az a Csík Imre, aki nemcsak szakmai tanítványa volt, hanem – a Nemzeti Hajós Egyletnek 1886 és 1925 között, azaz 40 éven át tagjaként, közben 1896 és 1904 között 8 éven át igazgatójaként a sportban, a sportvezetésben is utóda.

Az utókor tisztelete több módon is formát öltött. Az OEE által 1957-ben alapított „Bedő Albert emlékérem” mintegy életműdíjként funkcionál, évente 3 kimagasló teljesítményt nyújtó szakember kaphatja meg. 1961-ben az általa alapított ásatthalmi Erdészeti Szakiskola felvette nevét; Madarassy Walter szobrászművész által készített kő mellszobrát 1962-ben avatták fel az iskola belső parkjában a főbejárattal szemben; 1965-ben a Soproni Erdészeti (mai Nyugat-Magyarországi) Egyetem főépülete aulájában állították fel Strobl Alajos szobrászművész által készített bronz mellszobrát. Utca viseli nevét Nagykanizsán és Kálnokon. 2006-ban Lakatos Aranka szobrászművész dombormű-portréja került a kálnoki általános iskola falára, amikor az felvette Bedő Albert nevét. Mi evezősök még adósok vagyunk ezen a téren.

Bedő Albert nemcsak a magyar erdészetnek, hanem a magyar evezős sportnak is meghatározó alakja volt. Utolsó szakmai írásainak egyikéből ismert, az erdészek körében szállóigévé lett gondolatát – „Szeressük hazánkat, nemzetünket és szakunkat hűséggel, egyetértéssel és összetartással!” – mi evezősök is megszívlelhetjük, szeressük sportágunkat, egyesületünket, múltunkat hűséggel, egyetértéssel és összetartással!

Kisfaludi Júlia
2013. március 12.

---

² Erdészeti Lapok 1918. november 15. 505–509.

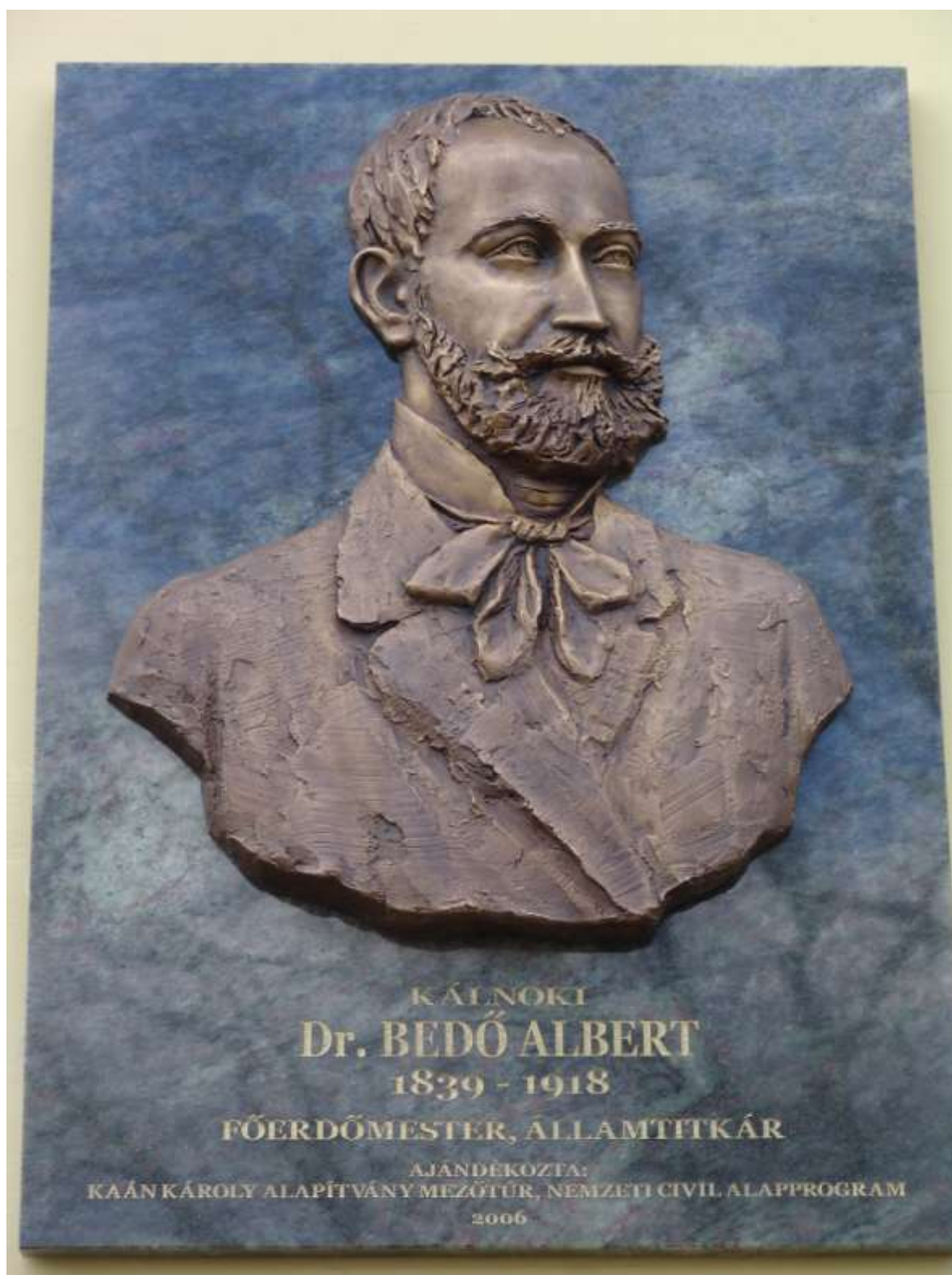

Bedő Albert sírjánál tisztelegnek az Országos Erdészeti Egyesület képviselői, 2001

Bedő Albert szobra Kálnok főterén, 2006

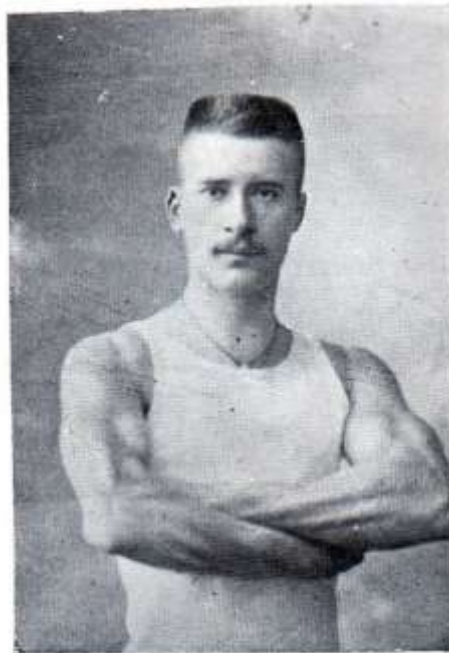

Lakatos Aranka készítette emléktábla a kálnoki általános iskola falán, 2006

Bedő Albert mellszobra a Nemzeti Hajós Egylet 150 éves jubileumi kiállításán, 2012

KÁLNOKI BEDŐ BÉLA

Bedő Béla, a Nemzeti Hajós Egylet nagy reményű fiatal evezőse